

בס"ד. שיחת ש"פ קרח, מבה"ח תמוז, ה'תשי"ז.

בלתי מוגה

א. "ויהי בשלושים שנה" –

דובר כמ"פ, שבכל חודש ישנם ענינים שלו, ביניהם ענינים עיקריים של כל החודש, ובכו"כ חדשים – עיקריים לכל השנה. חדשים – ענינם הוא זמן. ולכן, לכל ענין שבחודש ישנו הזמן שבו הוא מתגלה.

בנוגע לחודש תמוז, הרי עד לפני שלושים שנה, היו בגלוי רק המאורעות הלא-טובים של חודש זה. לפני שלושים שנה (תרפ"ז) בא בגילוי הענין הטוב – הענין דימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז, וההתחזקות תורה ומצוות הקשורה עמהם, שזהו ענין עיקרי.

כי, הגאולה די"ב וי"ג תמוז – כפי שכותב הרבי במכתב³ (לחגיגת י"ב תמוז) – לא היתה גאולה עבור איש פרטי, אלא גם עבור "כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצוה", וגם עבור "אשר בשם ישראל יכונה".⁴

ענין התורה ומצוות הוא תכלית כל הבריאה. ומזה מובן, שהגאולה די"ב וי"ג תמוז היא גאולה לכל הענינים דהשתלשלות, הגילויים הנעלים ביותר, עד להעצמות. תכלית כולם הרי היא תורה ומצוות, ובהימים די"ב וי"ג תמוז נמשכה גאולה לכל ענינים הנ"ל, עד להעצמות.

ב. התחלת ההמשכה של החודש הבא היא בשבת מברכים, ועוד על פי מאמר רז"ל⁵ "שבת מיני מתברכין כולהו יומין", שבימים אלו

(3) נדפס בקונטרס חג הגאולה יב"ג תמוז ה'תש"ח (בסה"מ תש"ח ע' 263). אג"ק שלו ח"ב ע' פ.

(4) ראה הקדמה לקונטרס יב"ג תמוז תרצ"ג (סה"מ ה'תשי"א ע' 287. תו"מ ח"ג ע' 176): איך שבזה נכללים "כל סוגי בני ובנות ישראל", עיין שם.

(5) ראה זח"ב סג, ב. פח, א.

(6) ובזה גם כמה ענינים של השבת הבאה; ובפרט אלו שהכנתם ביום ועש"ק,

(1) שיחה זו (עד סוס"ה) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידית), ונשלחה לכו"כ*, ונדפסה אח"כ בלקו"ש ח"ב ע' 591 ואילך. ועוד. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
(2) יחזקאל א, א.

(* ראה מכתב ט' תמוז שנה זו (אג"ק חט"ו ע' ערה). וראה גם מכתב ה' תמוז; ח' תמוז שנה זו (שם ע' רטב; ע' רעא).

נכלל גם ראש חודש, שכולל כל ימי החודש. ונמצא, שהיום, בשבת מברכים, מתחילה כבר הגאולה די"ב וי"ג תמוז.

ובאמת הרי זה עוד קודם לכן, אלא שהוא יותר "בכח", כמובן מצד הכלל שאמרו רז"ל "הקב"ה מקדים רפואה למכה". המאסר הי' באמצע חודש סיון, וא"כ בהכרח לומר שענין הגאולה הי' כבר קודם לזה.

ג. ענין זה הוא בכל שנה ושנה. בכל שנה מתחדש הענין עוד הפעם. וכמ"ש בכתבי האריז"ל⁸ על הפסוק "והימים האלה נזכרים ונעשים": כאשר ישנו ה"נזכרים", שזוכרים את הימים כדבעי — אזי "ונעשים", שנפעלים עוד הפעם ההמשכות וההשפעות של ימים אלו⁹.

ואעפ"כ, הרי זה "חידוש הישנות" בלבד, ואין זה מגיע להפעם הראשונה, שאז הי' דבר חדש ממש.

ואף שמבואר באגרת הקודש¹⁰ שבכל שנה ושנה נמשך אור חדש ממש שלא הי' מעולם, ונמצא שבכל שנה מיתוספים ענינים חדשים, אבל כל זה הוא בנוגע ל"הישנות", שבענין "הישנות" אכן נמשך בכל פעם אור חדש, אבל מ"מ אין זה אלא "חידוש הישנות".

ד. גם ב"חידוש הישנות" גופא ישנם חילוקי מדריגות. כאשר עובר מספר מסויים של שנים — עשר, עשרים שנה וכדומה — מהמאורע, אזי ישנם המשכה ושינוי גדולים יותר, שלא בדומה להמשכה והתחדשות שבכל שנה.

וע"ד דאיתא במשנה¹²: בן עשרים שנה, בן שלושים שנה, בן ארבעים וכו'¹³, שבכל עשר שנים מתחדש דבר חדש. ואפשר לומר

לטבע וגשם הדברים. וכידוע הראי' המוכחת מהמשנה (גיטין ס"ג): "בודקין את היין .. ובהוצאת סמדר כו" (וראה גם תו"מ ח"ט ע' 184).

(11) סי"ד.

(12) אבות ס"ה.

(13) וכפי ששמענו פעם מכ"ק מו"ח אדמו"ר בביאור קביעות הזמן דהולדת בנים, שהוא עשר שנים (יבמות סד, א): יש לומר שהוא ע"ד חילוקי הזמנים במשנה אבות, בן עשרים שלשים כו'.

כמובן גם מהדוגמא בזהר — מן. ובלשון הקבלה: שבת (בינה) דמיני' מתברכין כולהו יומין — שש מדות, ויומא שתיאתא אשתכח ב' יתיר, חלקו וחלק השבת (שלאחריו, מלכות).

(7) ראה מגילה יג, ב.

(8) הרמ"ז בס' תיקון שובבים, הובא ונתבאר גם בס' לב דוד — להחיד"א — פכ"ט.

(9) אסתר ט, כח.

(10) לא רק ברוחניות, ואפילו גם בהשייך

הטעם ע"פ המבואר בפרדס¹⁴, שהכל נקבע בסדר של עשרה, כנגד עשר הספירות, וכן הוא גם בענין זה.

ובפרט שבהמספרים דעשר גופא הרי זה שלושים שנה, וע"ד ביאור הצמח-צדק¹⁵ על הפסוק "ויהי בשלושים שנה", שהוא כנגד עשר כלים, עשר אורות פנימיים ועשר אורות מקיפים — שהם כללות הכל. מזה מובן, שבשעה שנשלמים שלושים שנה מהגאולה, נמשכת המשכה חדשה בענין הגאולה, נעלית יותר וכללית יותר מקודם לזה.

ה. ובמילא, בכל הענינים שפעלו עד עתה בתורה ומצוות בכח שניתן ע"י הגאולה, הנה מהיום והלאה אין זה מספיק, דכיון שנמשך ונתגלה יותר בהגאולה, צריכים גם להוסיף, להמשיך ולגלות יותר ויותר בתורה ומצוות.

הענינים דתורה ומצוות מחולקים לג' הקוים דתורה עבודה וגמילות חסדים¹⁶, והכוונה בזה בפשטות — שצריכים להוסיף הן בקו התורה, הן בקו העבודה והן בקו הגמילות חסדים.

והכח לזה — מקבלים משבת מברכים ואילך, כי בשבת מברכים את כל ימי החודש, שיהיו "לחיים כו'", ככל הלשונות והענינים שמונים בברכת החודש.

ולכן מקבלים אז גם את הברכה והכח להוסיף בתורה ומצוות. וע"י העבודה בתורה ומצוות תתגלה בקרוב ממש הגאולה השלימה על ידי משיח צדקנו.

* * *

ו. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ויקח קרח.

* * *

ז. דובר אודות שלילת טענת קרח "כל העדה כולם קדושים גו' ומדוע תתנשאו"¹⁷, שאחדות אמיתית היא דוקא ע"י התחלקות המדריגות בהנבראים¹⁸, וכל אחד ממלא תפקידו, תוך כדי השפעה והשלמה

17) פרשתנו טז, ג.

18) ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז דאשתקד ס"י ואילך (תו"מ ח"ז ע' 19 ואילך). שיחת ש"פ נח שנה זו סט"ו (תו"מ ח"ח ע' 189 ואילך).

14) ראה פרדס שער שני.

15) ראה קיצורים והערות לתניא ע' עו. וראה גם זח"ג רמו, ב. עבודת הקודש ח"ד פ"ט.

16) ראה אבות פ"א מ"ב.

הדדית¹⁹, עד שנעשים קומה אחת שלימה, מבלי ימצא האדם ראש וסוף²⁰; משא"כ לולי זאת נעשה ענין של התחלקות²¹, "ואתפלג"²², שהדרגא העליונה מסתלקת למעלה, והדרגא התחתונה נבלעת למטה, שזהו ב' סוגי העונשים דשרופים ובלועים — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חי"ח ע' 202 ואילך²³.

ח. ויש להוסיף בכל זה:

הן אמת ש"כל העדה כולם קדושים ובתוכם הוי"ו" — שכן, בשעת מתן-תורה נעשו בני"י "ממלכת כהנים וגוי קדוש"²⁴, וענין זה נעשה עי"ז ש"בנינו ערבים בעדינו"²⁵, והיינו, שכאשר מחנכים את ילדי ישראל כדבעי, הרי זה היסוד לקיומו של עם ישראל באופן ש"כולם קדושים";

אבל אעפ"כ, אין להסתפק בכך ולומר "מדוע תתנשאו", מהו הצורך להוסיף ולהתעלות למדריגה נעלית יותר.

אין להסתפק במדריגת הקדושה שבה נמצאים עתה, אלא צריכים להתקשר עם משה ואהרן, ולקבל מהם דרגא נעלית יותר בקדושה.

(זבולון) צריכים להיות בטלים לבעלי-תורה (ישכר), יש גם מעלה בזבולון לגבי ישכר, כמ"ש (ברכה לג, יח ובפרש"י) "שמח זבולון בצאתך וישכר באהליך", "הקדים זבולון לישכר, לפי שתורתו של ישכר ע"י זבולון היתה", שזהו ע"ד מעלת הרגל על הראש.

(21) שזו היתה כוונתו הפנימית של קרח (אף שבחיזונית טען "מדוע תתנשאו", שצריכה להיות אחדות) — כדאיתא במדרש (במדב"ר פי"ח, טז) "ולמה חלק קרח על משה, אמר, אני בנו של שמן בן יצהר .. בכל משקים שתתן את השמן הוא נמצא עליון .. אהרן ודוד .. שנמשחו בשמן המשחה בלבד נטלו כהונה ומלכות, אני שאני בנו של שמן איני נמשח ונעשה כהן ומלך" (בתמי").

(22) ת"א ריש פרשתנו.

(23) בשילוב עם שיחת מוצש"ק י"א שבט תשל"א.

(24) יתרו יט, ו.

(25) ראה תנחומא ויגש ב. שהש"ר פ"א,

ד (א).

(19) וכן הוא גם בקיום המצוות, שבין כל ריבוי המצוות — "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות" (מכות כג, רע"ב) — ישנם כו"כ מצוות שלא כל ישראל יכולים לקיימם, כי אם סוגים מיוחדים דוקא, אלא, שמצד ענין ההתכללות שבישראל הרי הם מזכים את כל שאר בני"י במצוות אלו (ראה לקו"ש ח"י ע' 40 הערה 22. חי"ח ע' 192 הערה 55, ובשוה"ג שם. וש"נ).

(20) והיינו, שאע"פ שמשה הוא ה"ראש" המשפיע תורה לכל ישראל, הרי ביחד עם זה, אמרו חז"ל (מכילתא יתרו יט, יא. דב"ר פי"ז, ח) שאילו היו ישראל ששים ריבוא חסר אחד, לא היתה התורה ניתנת אפילו למשה, וכידוע גם בפירוש הכתוב (בהעלותך יא, כא) "שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבך", שדוקא ע"י "רגלי העם" נמשך בחי' "אנכי" בקרבך של משה (ראה תו"מ סה"מ אדר ע' לד. וש"נ).

וכן הוא גם בנוגע להחלוקה דישכר וזבולון, שביחד עם זה שבעלי-עסקים

ועד"ז בנוגע לענין החינוך (שפועל הקדושה) — שאין לטעון שלפי מעמדו ומצבו הרי זה גם ענין של קדושה, או שכיון שישנו חילוק בין "עיר" ל"שדה", הרי, ביחס ל"ערי השדה" יכולים שפיר להסתפק בהמצב כפי שהוא עתה, אלא צריך תמיד להוסיף, הן בכמות והן באיכות, ולהתעלות לדרגא נעלית יותר בקדושה, שיהיו יכולים להביא אותם ל"שושן הבירה" — בזמן הגלות, ולירושלים — בזמן הגאולה.

ט. וכשם שבכללות ישראל אין להסתפק בכך ש"כל העדה כולם קדושים", אלא צריך להיות כהן גדול, שעל ידו נמשכת תוספת קדושה — כן הוא גם בכל אחד מישראל, שאין להסתפק בכך שכל עניניו קדושים, אלא צריך להיות הכהן גדול שבנפשו פנימה, שעל ידו תומשך תוספת קדושה בכל עניניו.

ובפרטיות יותר:

מחלוקת קורח היתה על ג' ענינים: כהונת אהרן, טלית שכולה תכלת (שתהי' פטורה מציצית), ובית מלא ספרים (שיהא פטור ממזוזה)²⁶, וכדאיתא בספרים²⁷ בענין אמירת בני קורח "משה אמת ותורתו אמת"²⁸, ש"אמת" ר"ת אהרן מזוזה תכלת.

והנה, ג' ענינים אלו הם ג' הענינים דמזון לבוש ובית²⁹: בית מלא ספרים — בית. טלית שכולה תכלת — לבוש. וכהונת אהרן הו"ע המזון, שהרי בהיות הכה"ג בקדש הקדשים הי' מתפלל תפלה קצרה עבור הצטרכות עם ישראל בכלל ועבור פרנסתם (מזון) בפרט³⁰.

ובנוגע לכל ג' ענינים אלו טוען קרח ש"כולם קדושים", ובמילא אין צורך להמשיך בהם קדושה יתירה. ועל זה היא ההוראה — שאין האמת כן, אלא יש להתקשר עם בחי' הכה"ג, ולהמשיך קדושה יתירה בכל ג' הענינים דמזון לבוש ובית.

י. ונקודת הענין — שאצל בני צריך להיות קישור ואיחוד הגשמיות עם הרוחניות:

(29) ראה גם שיחת ש"פ קרח, מבה"ח תמוז תשי"ד ס"א (תו"מ חי"ב ס"ע 54). וש"נ.

(30) ראה יומא נג, ב.

(26) ראה בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 102 ואילך. וש"נ.

(27) הובא גם בלקו"ש שם הערה 17.

(28) תנחומא פרשתנו יא. וראה בהנסמן

בלקו"ש שם הערה 10.

תוספת הקדושה בישראל נעשית ע"י הכה"ג, שענינו הוא שנכנס לקדש קדשים, מקום הארון עם הלוחות שבו, שבהם מודגש קישור ואיחוד הגשמיות עם הרוחניות — שהרי "מקום ארון אינו מן המדה"³¹, וכן הלוחות, כדאיתא בירושלמי³² שהלוחות היו נקראים מכל עבריהם, ובבבלי איתא³³ ש"מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין", והיינו, שבהגשמיות גופא הי' גילוי אלקות במוחש.

ועי"ז נמשך קישור ואיחוד הגשמיות עם הרוחניות אצל כל בני"י, במשך כל השנה, לא רק בביהמ"ק, ולא רק בארץ ישראל, אלא גם בכל העולם, היינו, שיהי' ניכר בגלוי שבנ"י הם "גוי אחד בארץ"³⁴, שממשיכים בחינת "אחד" גם "בארץ"³⁵.

יא. וענין זה הוא היפך מחלוקת קרח, כמשנת"ל (בהמאמר³⁶) שרצה להפריד את הגשמיות (מים תחתונים) מהרוחניות (מים עליונים), וזהו גם ענין קרח מלשון קרחה, שהוא מקום פנוי משערות — שענין השערות, אף שיש בהם חיות מצומצם, מ"מ, יש בהם הדביקות בהמות, ואילו קרח רצה שלא תהי' הדביקות של הגשמיות עם הרוחניות.

והענין בזה:

כאשר מבדילים את הגשמיות מן הרוחניות, מתוך טענה שגם הגשמיות כשלעצמה היא במדרגת הקדושה — הנה סוכ"ס נעשה מעמד ומצב ד"וירדו חיים שאולה"³⁷.

כאשר מושקעים בגשמיות, וחסר הענין ד"קדש עצמך במותר לך"³⁸, אזי נעשה הלב מטומטם, "החרש הי' לבם"³⁹, ועד שמתאוות היתר באים סוכ"ס לתאוות איסור.

ועוד זאת, שקישור הגשמיות עם הרוחניות נוגע גם לעצם הקיום של הגשמיות, כי, אצל בני"י בהכרח שהגשמיות תהי' קשורה עם הרוחניות, וכמבואר בארוכה בקונטרס ומעיין⁴⁰ שמציאות הגשמיות לבדה, ללא קישור ודביקות עם הרוחניות, אינה יכולה להיות אצל בני"י, כי אם לפי שעה בלבד.

(37) פרשתנו טז, ל-לג. וראה גם שיחת ש"פ קרח הנ"ל ס"ה (תו"מ שם ע' 58).
(38) יבמות כ, א.
(39) שבת קמז, ב. וראה תו"מ שם ס"ע 103. וש"נ.
(40) מאמר ו' פ"ג ואילך.

(31) יומא כא, סע"א. וש"נ.
(32) שקלים פ"ו ה"א.
(33) שבת קד, רע"א. וש"נ.
(34) שמואל-ב ז, כג. ועוד.
(35) ראה תניא אגה"ק רס"ט. ובכ"מ.
(36) פ"ח (לעיל ע' 82).

וזוהו גם ענין השערות, שעל ידם נעשה קישור הגשמיות עם הרוחניות — כידוע⁴¹ בענין שערות שמשון הגבור, שעל ידם הי' גבור גדול בגשמיות כפשוטו, ועד שגבורתו היתה באופן שלמעלה מהטבע.

[ולהעיר, שבנוגע לשמשון אמרו רז"ל⁴² "שמשון על שמו של הקב"ה נקרא שנאמר⁴³ כי שמש ומגן הוי' גו'", שם הוי' דייקא שלמעלה מהעולמות. והענין בזה — שקישור הגשמיות עם הרוחניות הוא באופן שלא די בהקישור עם שם שד"י (שבזה גופא ישנם ג' פירושים ומדריגות⁴⁴): (א) "עד שיבלו שפתותיכם מלומר דיי"45, (ב) "שדי באלקותי לכל ברי"46, (ג) "שאינ העולם ומלואו כדאי לאלקותי"47), אלא צריך להיות הקישור גם עם שם הוי'"].

וע"י קישור הגשמיות עם הרוחניות ניתוסף גם ענין העשירות בגשמיות כפשוטו — כפי שמצינו במדרשי חז"ל⁴⁸, שיוסף, שהי' עשיר גדול ביותר, הטמין שלש מטמוניות, ואחת מהם נתגלתה לקורח (שליש מעשרו של יוסף), וע"י העבודה דקישור הגשמיות עם הרוחניות יתגלו לעתיד לבוא כל שלש המטמוניות (כל ג' השלישים), כמבואר בתו"א⁴⁹ ובתו"ח⁵⁰ תוכן הענין ברוחניות, וכמו"כ גם בגשמיות, כמארז"ל⁵¹ "עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת", וכמ"ש הרמב"ם בסוף הל' מלכים, ש"באותו הזמן לא יהי' שם לא רעב וכו' שהטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר", "כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה", ועד שיקויים היעוד⁵² "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

46 פרש"י לך לך יז, א.
47 ב"ר פמ"ו, ג.
48 פסחים קיט, א. וש"נ.
49 ויגש מד, ב ואילך.
50 ויחי קן [רמז], ג ואילך.
51 שבת ל, סע"ב. וש"נ.
52 ישע"י יא, ט.

41 ראה ס' שופטים טז, יז ואילך.
42 סוטה יו"ד, א.
43 תהלים פד, יב.
44 ראה אוה"ת וארא ע' קכד ואילך.
וראה גם תו"מ סה"מ טבת ע' רמב ואילך.
וש"נ. ד"ה ויקח קרח שנאמר בהתוועדות פ"ו (לעיל ע' 80 ואילך).
45 שבת לב, סע"ב.